

Εισήγηση
του Δικτύου των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των
Διακρίσεων (ΕΙΦΚΔ) στα ΑΕΙ
στην 112η Σύνοδο Πρυτάνεων Ελληνικών Πανεπιστημίων

Τίτλος: Έμφυλη ισότητα στα ΑΕΙ: Θεσμικές προτεραιότητες για την εφαρμογή, τη
λογοδοσία και τη βιωσιμότητα των πολιτικών ισότητας

21 Ιουνίου 2026

Αξιότιμα μέλη της Συνόδου Πρυτάνεων/ισσών,

Εκ μέρους του Δικτύου των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων (ΕΙΦΚΔ) των ΑΕΙ, σας ευχαριστούμε για τη δυνατότητα να αναδείξουμε τις προτεραιότητες για τη μετάβαση των ελληνικών πανεπιστημίων από τη φάση της θεσμικής εγκαθίδρυσης των πολιτικών έμφυλης ισότητας στη φάση της ουσιαστικής εφαρμογής τους.

Τα τελευταία χρόνια έχουν συντελεστεί σημαντικά βήματα με τη συγκρότηση των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων (ΕΙΦΚΔ), την εκπόνηση Σχεδίων Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΣΔΙΦ) και την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων, ιδίως μέσω του ΕΣΠΑ [ΕΚΠ37]. Ωστόσο, η εφαρμογή των πολιτικών ισότητας παραμένει άνιση μεταξύ των ιδρυμάτων και συχνά περιορίζεται σε επίπεδο τυπικής συμμόρφωσης.

Η συγκυρία καθίσταται ακόμη πιο κρίσιμη λόγω των ευρωπαϊκών εξελίξεων. Στο πλαίσιο του Horizon Europe, η έμφαση μετατοπίζεται από την απλή ύπαρξη ΣΔΙΦ στην τεκμηριωμένη εφαρμογή και στα μετρήσιμα αποτελέσματά τους. Η εξέλιξη αυτή καθιστά αναγκαία την ενίσχυση της θεσμικής λογοδοσίας, της επιχειρησιακής ικανότητας και της βιωσιμότητας των πολιτικών ισότητας στα ΑΕΙ.

Βασικές προτεραιότητες

1. Θεσμική ενδυνάμωση των δομών ισότητας

Η αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών ισότητας προϋποθέτει ισχυρές και λειτουργικές δομές (Γραφεία, Μονάδες Ισότητας, ΕΙΦΚΔ). Απαιτείται:

- υποχρεωτική σύσταση Μονάδας ή Γραφείου Ισότητας σε όλα τα ΑΕΙ και σαφής προσδιορισμός της σχέσης τους με τις ΕΙΦΚΔ,
- διασφάλιση ελάχιστης στελέχωσης και διοικητικής υποστήριξης και μετά τη λήξη του ΕΣΠΑ [ΕΚΠ37].

- συμμετοχή των ΕΙΦΚΔ, όπου ενδείκνυται, σε κρίσιμες διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- διασφάλιση ενημέρωσης από τα δεδομένα που τηρούν οι ΜΟΔΙΠ και οι διοικητικές υπηρεσίες,
- ενίσχυση του ρόλου του Δικτύου των ΕΙΦΚΔ ως μηχανισμού ανταλλαγής τεχνογνωσίας και διατύπωσης προτάσεων πολιτικής.

2. Θεσμική λογοδοσία και ευθυγράμμιση με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις

Η εφαρμογή των ΣΔΙΦ πρέπει να παρακολουθείται συστηματικά. Προτείνεται:

- δημιουργία εθνικού μηχανισμού παρακολούθησης της εφαρμογής των ΣΔΙΦ,
- δημοσιοποίηση βασικών δεικτών προόδου,
- ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών και εργαλείων εφαρμογής για τα ΑΕΙ,
- ενίσχυση της κουλτούρας ισότητας σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και λειτουργίας.

3. Σταθερή χρηματοδότηση

Η βιωσιμότητα των πολιτικών έμφυλης ισότητας δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικά από συγχρηματοδοτούμενα έργα. Απαιτείται:

- ειδική και σταθερή χρηματοδοτική γραμμή για την υποστήριξη των ΣΔΙΦ μετά τη λήξη του ΕΣΠΑ [ΕΚΠ37],
- πρόβλεψη πόρων στους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων για δράσεις έμφυλης ισότητας.

4. Ενσωμάτωση των ΣΔΙΦ στον στρατηγικό σχεδιασμό των ΑΕΙ

Τα ΣΔΙΦ πρέπει να αποτελέσουν εργαλεία άσκησης πολιτικής και όχι απλώς τυπικά κείμενα. Προτείνεται:

- ένταξή τους στον στρατηγικό σχεδιασμό των Ιδρυμάτων,
- σύνδεσή τους με τον ετήσιο προϋπολογισμό,
- ενσωμάτωσή τους στις πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευσης και έρευνας.

5. Δείκτες και δεδομένα. «Έμφυλος Χάρτης» των ΑΕΙ

Η τεκμηρίωση αποτελεί προϋπόθεση για τη χάραξη πολιτικής και τη λογοδοσία.

Προτείνεται:

- ανάπτυξη ενιαίου συστήματος δεικτών έμφυλης ισότητας για όλα τα ΑΕΙ,
- δημιουργία κεντρικής ψηφιακής πλατφόρμας συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων,
- καθιέρωση ετήσιων εκθέσεων προόδου,
- ανάπτυξη εθνικού «Έμφυλου Χάρτη των ΑΕΙ» ως εργαλείου παρακολούθησης και συγκρισιμότητας.

6. Σύνδεση της έμφυλης ισότητας με την ποιότητα και την αξιολόγηση

Η ισότητα πρέπει να ενταχθεί στα συστήματα διασφάλισης ποιότητας και αξιολόγησης. Προτείνεται:

- ανάπτυξη πλαισίου παρακολούθησης της προόδου της έμφυλης ισότητας σε συνεργασία με την ΕΘΑΑΕ, τα ΑΕΙ και το Δίκτυο των ΕΙΦΚΔ.
- ενσωμάτωση σχετικών δεικτών στις διαδικασίες αξιολόγησης,
- ανάπτυξη μηχανισμών αναγνώρισης και βράβευσης καλών πρακτικών και επιτευγμάτων στον τομέα της έμφυλης ισότητας

7. Πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

Η διασφάλιση ασφαλούς ακαδημαϊκού περιβάλλοντος αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση των Ιδρυμάτων. Απαιτούνται:

- κοινές κατευθυντήριες οδηγίες για τα πρωτόκολλα πρόληψης και διαχείρισης περιστατικών,
- συστηματική παρακολούθηση της λειτουργίας των μηχανισμών αναφοράς και υποστήριξης.

8. Ανάπτυξη συμπεριληπτικών πολιτικών για τα ΛΟΑΤΚΙ+ μέλη

Η ΛΟΑΤΚΙ+ συμπερίληψη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πολιτικών ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προτείνεται:

- ένταξη της σχετικής διάστασης στα ΣΔΙΦ,
- ανάπτυξη υποστηρικτικών υπηρεσιών και μηχανισμών αναφοράς,
- ανάπτυξη εκπαιδευτικών δράσεων ευαισθητοποίησης

Συμπερασματικά - Προτεραιότητες & προτάσεις

Η έμφυλη ισότητα αποτελεί δείκτη ακαδημαϊκής ποιότητας, δημοκρατικής λειτουργίας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ΑΕΙ. Παρά τη σημαντική πρόοδο των τελευταίων ετών, η μετάβαση από τη θεσμική κατοχύρωση στην ουσιαστική εφαρμογή απαιτεί πολιτική βούληση, επαρκείς πόρους, συστηματική παρακολούθηση και λογοδοσία. Απαιτεί τη συστηματική δέσμευση των διοικήσεων των ιδρυμάτων, τη συνεργασία όλων των ακαδημαϊκών και διοικητικών δομών και την ενεργό υποστήριξη της Πολιτείας.

Καλούμε τη Σύνοδο Πρυτάνεων/ισσών:

- να προωθήσει τη θεσμοθέτηση τακτικής συνεργασίας μεταξύ της Συνόδου Πρυτάνεων, του Υπουργείου Παιδείας και του Δικτύου των ΕΙΦΚΔ
- να συμβάλλει αποτελεσματικά στην ουσιαστική εφαρμογή των ΣΔΙΦ σε κάθε ΑΕΙ και την ένταξή τους στον στρατηγικό σχεδιασμό
- να στηρίξει θεσμικά και οργανωτικά τις ΕΙΦΚΔ και τις δομές ισότητας
- να αναδείξει την έμφυλη ισότητα και τη συμπερίληψη ως κριτήρια ακαδημαϊκής αριστείας και ποιοτικής ανάπτυξης των ΑΕΙ,

Καλούμε το Υπουργείο Παιδείας να προχωρήσει σε:

- νομοθετική κατοχύρωση της υποχρεωτικής σύστασης δομών ισότητας σε όλα τα ΑΕΙ (Γραφεία, Μονάδες Ισότητας) και περαιτέρω θεσμική ενδυνάμωση των ΕΙΦΚΔ
- υποχρεωτική ενσωμάτωση των ΣΔΙΦ στον στρατηγικό σχεδιασμό και στον προϋπολογισμό των ΑΕΙ,
- ανάπτυξη εθνικού συστήματος δεικτών έμφυλης ισότητας και εθνικού “Έμφυλου Χάρτη των ΑΕΙ” για την αξιολόγηση της προόδου,
- διασφάλιση βιώσιμης χρηματοδότησης των ΣΔΙΦ μετά την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης μέσω του ΕΣΠΑ [ΕΚΠ37],
- προώθηση ολοκληρωμένων πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης της έμφυλης βίας και ενίσχυση των πολιτικών συμπερίληψης για τα ΛΟΑΤΚΙ+ μέλη

Η παρούσα συγκυρία αποτελεί ευκαιρία να μετατραπεί η έμφυλη ισότητα από τυπική θεσμική υποχρέωση σε στρατηγική προτεραιότητα των ελληνικών πανεπιστημίων.

Σας ευχαριστούμε θερμά,

εκ μέρους του Δικτύου των ΕΙΦΚΔ στα ΑΕΙ

